

Käteistyöryhmän tilannekatsaus

Maksuneuvoston kokous 9.4.2025

Jenni Liikanen
Maksujärjestelmät-osasto, Suomen Pankki

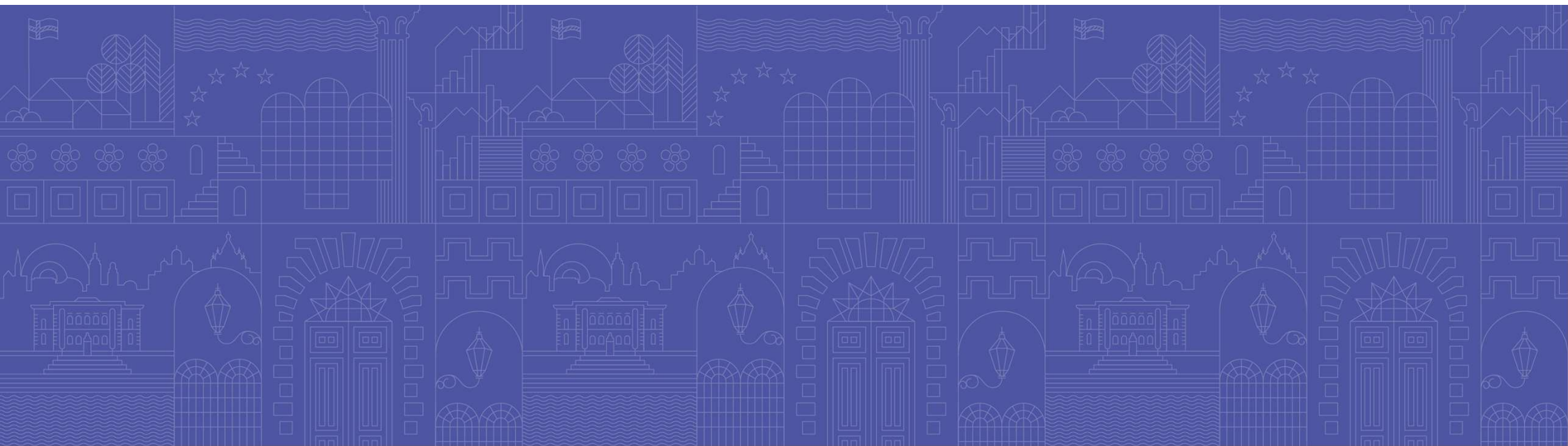
Maksuneuvoston toimeksiannot syksyllä 2024

- Selvitys käteisen jakeluverkon riittävästä tasosta Suomessa
- Selvitys käteisen hyväksyttävyydestä maksuvälineenä
- Selvityksistä tukea myös VM:n peruspankkipalvelutyöryhmän työlle

Lähtökohta:

Missä käteistä pitäisi olla saatavilla ja missä sen pitäisi olla käytettävissä

- Ketkä käteistä käyttävät
- Missä tilanteissa käteistä käytetään
- Missä paikoissa käteistä käytetään ja kuinka paljon
- Mitkä tekijät vaikuttavat käteisen käyttöön
- Mitkä ovat sellaisia (välttämättömiä) palveluita tai hyödykkeitä, joissa käteismaksun pitäisi olla mahdollinen
- Missä palveluissa kuluttajilla on jo nyt ongelmia tai lähestytään tällaista tilannetta

Käteisen jakeluverkon riittävä taso

Käteisen nosto- ja talletuspalveluiden palvelutasossa huomioitavaa

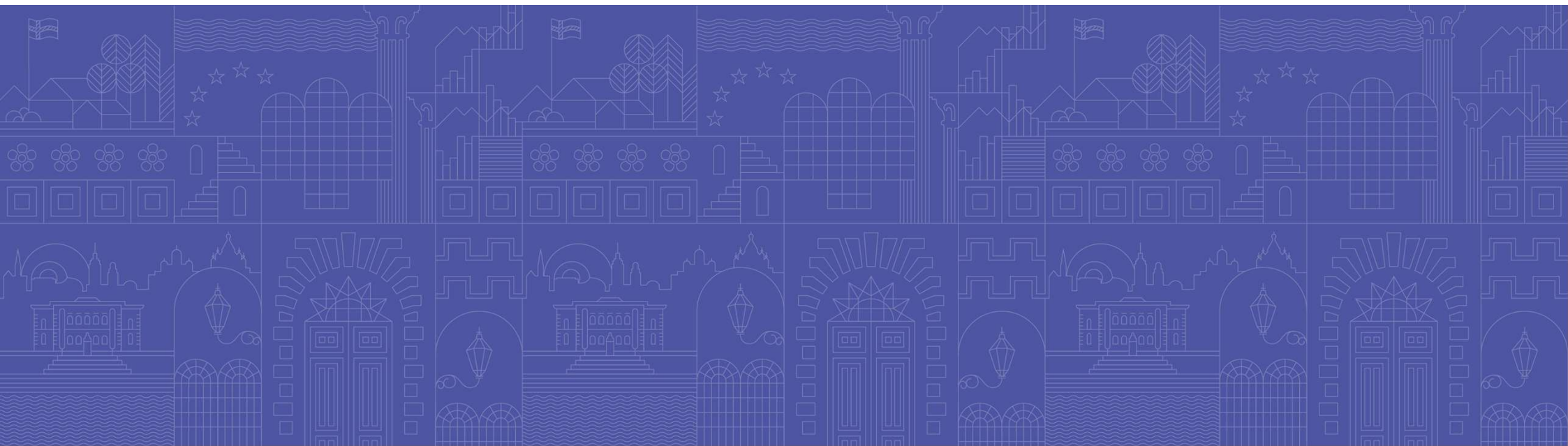
- Kuluttajat käyttävät etenkin käteisen nostopalveluita, yritykset talletuspalveluita
- Sijoittuminen muihin palveluihin nähden ja luonnolliset sijainnit automaateille
- Konttori- ja automaattiverkostoa *täydentävät* esim. käteisnostot kauppojen kassoilta ja käteisen tilaaminen postilähetyksenä
- Ryhmä tarkastellut viimeaikaisia sääntelyhankkeita eri maista ja eurojärjestelmän suunnitelmaa käteisen saatavuuden seurannan indikaattoreista
- EU:n käteissääntelyyn suunnitteilla yhteisiä ja/tai kansallisia indikaattoreita käteisen saatavuuden arviointiin

Ehdotuksia käteisen saatavuuden indikaattoreiksi eurojärjestelmän seurannassa

- Keskimääräinen etäisyys lähimmälle nostopaikalle erilaisilta alueilta (kaupunkikeskukset, kaupunkimaiset alueet, maaseutu)
- Väestön osuudet tietyissä etäisyyksissä, erilaisille alueille eri mittarit
- Käteisnostopaikkojen alueittainen määrä asukaslukuun suhteutettuna
- Lisäksi pohdinnassa indikaattorit alhaisen palvelutason tai sen riskissä olevien alueiden tunnistamiseksi
- Vertailuksi:
KKV:ssa kehitteillä menetelmä yksittäisen apteekin merkityksen tarkasteluun, vaikutus palvelun alueelliselle saatavuudelle

Vähimmäistaso ja indikaattorit Suomen näkökulmasta

- Ryhmä ei ole löytänyt yhteistä esitystä hyväksi ratkaisuksi
 - Muissa maissa käytettyjä malleja ei nähty optimaalisina
- Mittareita tai vähimmäistasoja määrittäessä tarkasteltava montaa asiaa:
 - Useiden eri etäisyyspisteiden ja eri kriteerien käyttö erilaisille aluetyypeille
 - Onko vähimmäistasona järkevää tai mahdollista käyttää nykytilannetta
 - Myös talletusmahdollisuus vaatii huomiota
 - Riittävän joustavuuden säilyttäminen
 - ”Yksi luku” vs. kohtuullinen palvelutaso
 - tarkastelua ja valvontaa helpompi tehdä konkreettista lukua vasten kuin arvioida subjektiivista kohtuullisuutta

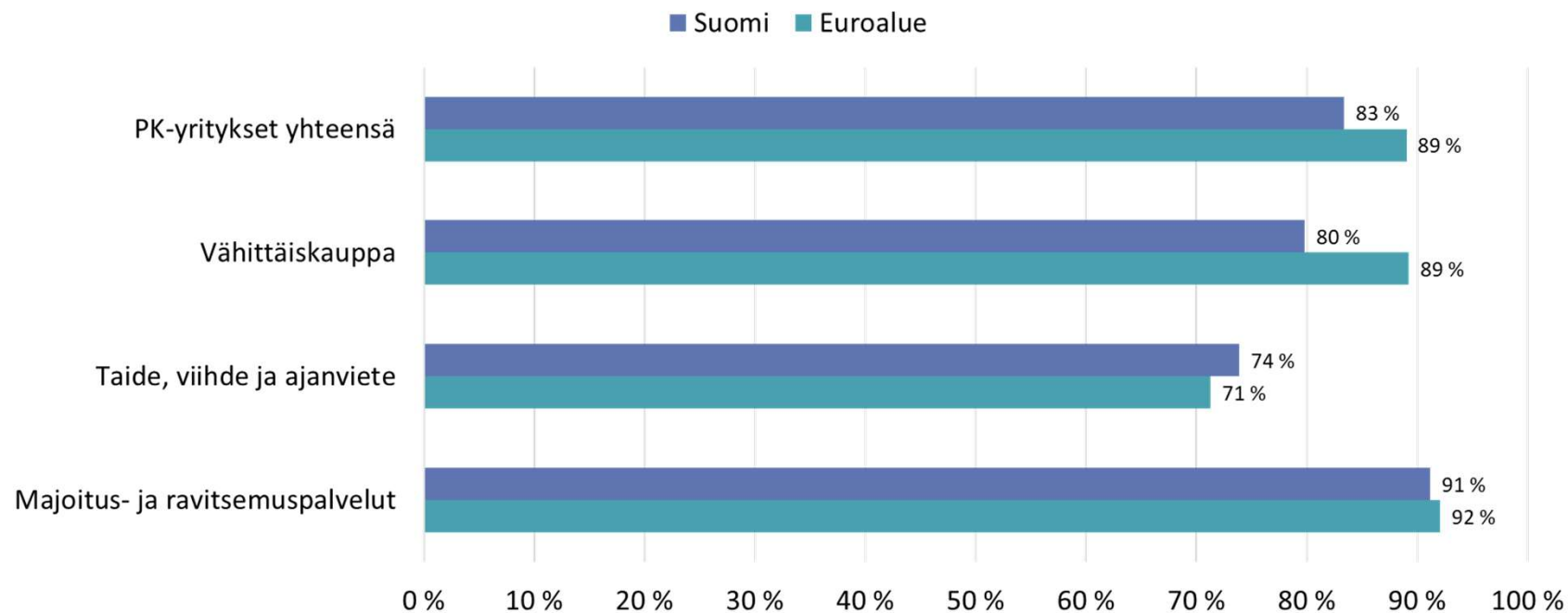

Käteisen hyväksyttävyys maksuvälineenä

Käteisen hyväksyttävyyden tilanne

EKP:n tutkimus Use of cash by companies in the euro area 2024

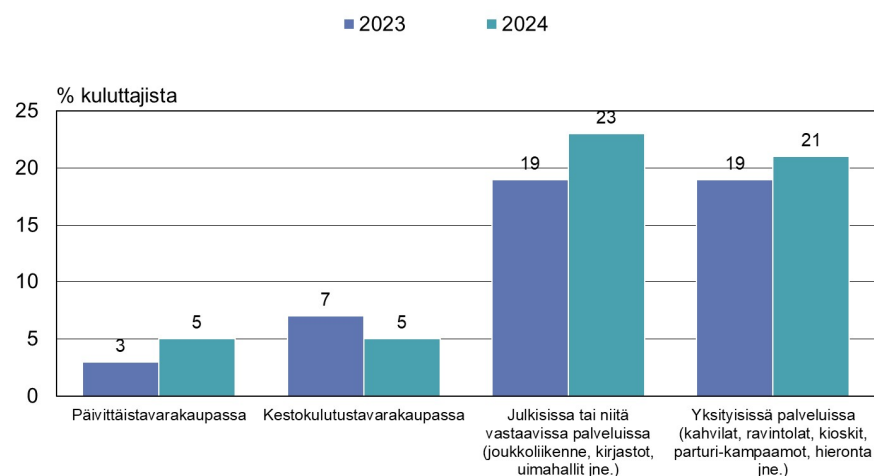
Käteistä vastaanottavien yritysten osuus Suomen PK-yrityksissä ja eri aloilla

Kuluttajien kokemuksia käteisen hyväksyttävyydestä

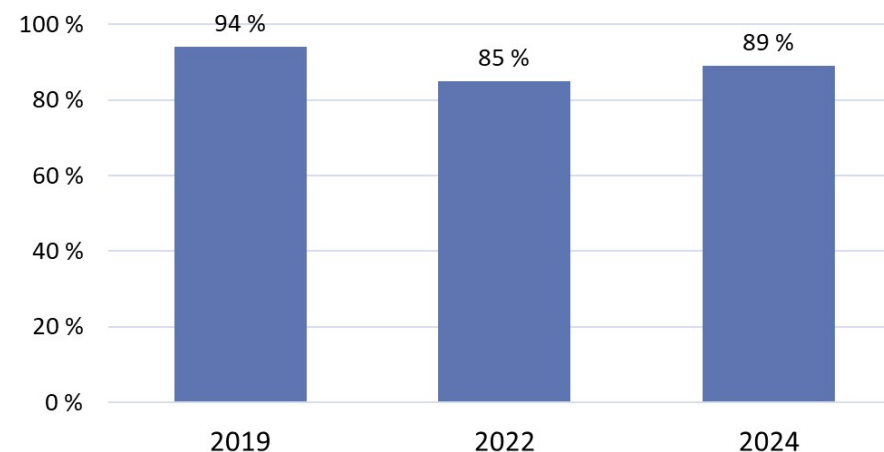
Suomen Pankin kuluttajakysely ja EKP:n SPACE-tutkimus

Kokemukset käteismaksusta kieltäytymisestä eri maksupaikoissa

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakysely.

Suomi:
Maksupisteissä tehdyt maksut,
joissa käteinen olisi hyväksytty maksutapana

Lähde: ECB Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (2019, 2022, 2024)

Käteisen hyväksyttävyyteen vaikuttavia tekijöitä

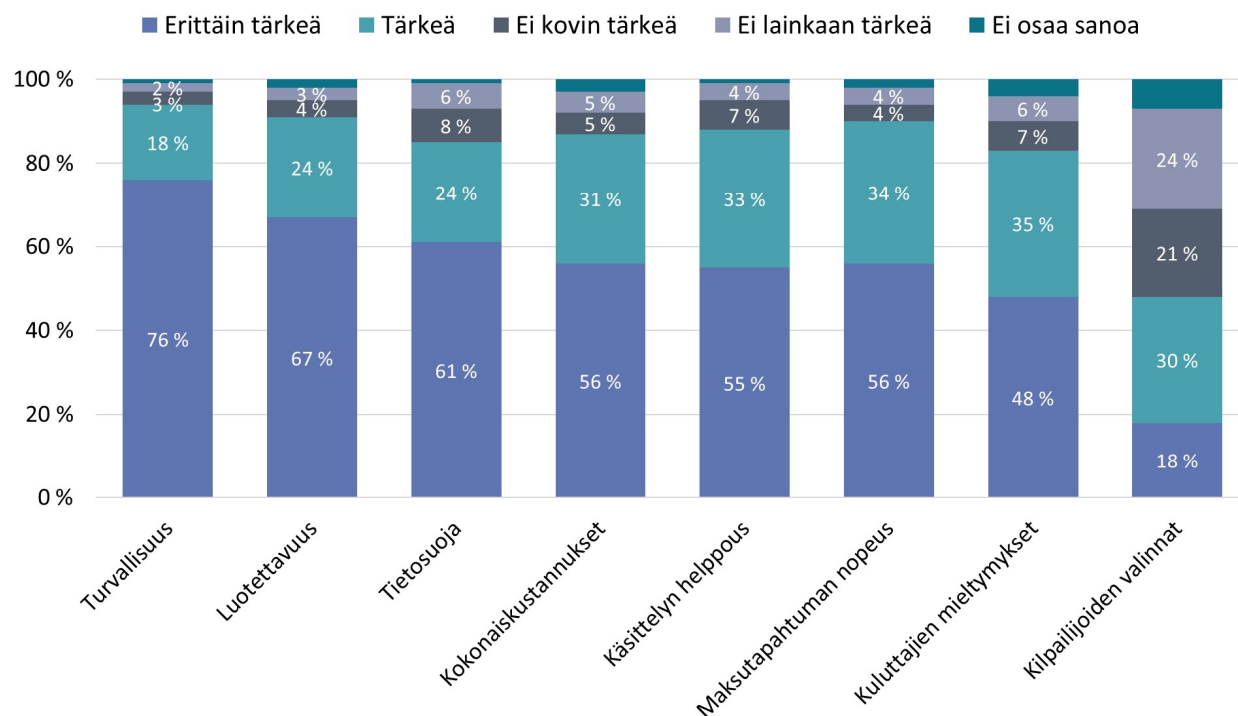
Käteistyöryhmän näkemyksiä

- Rahahuoltopalveluiden saatavuus
- Rahahuollon kustannukset
- Kuluttajakäyttäytyminen
- Käteispalveluiden hinnoittelun läpinäkyvyys
- Keskustelussa esillä etenkin vaihtorahat sekä talletuspalvelut yrityksille ja myös yhdistyksille, joilla varainkeruuta

Käteisen hyväksyttävyyteen vaikuttavat tekijät yrityksissä

EKP:n Use of cash by companies in the euro area 2024

Eri tekijöiden merkitys hyväksyttävien maksutapojen valinnalle

Syitä olla vastaanottamatta käteismaksuja

- Suomen PK-yrityksissä yleisimmin mainittu syy oli käteisen tallettamisen tai nostamisen hankaluus (37 %)
- Useimmissa maissa yleisin syy vähäinen käyttö

Kiitos!

Jenni.Liikanen@bof.fi
suomenpankki.fi

